

Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie

Alles over leesproblemen en dyslexie in onderwijs en zorg

**School, dyslexiebehandelaar en ouders:
Optimale samenwerking op Ondersteuningsniveau 4**

**Evelien Krikhaar
LTM, 4 april 2024**

**Dyslexie
Centraal**

Handreiking voor de invulling van ondersteuningsniveau 2, 3 en 4 bij lees-/spellingproblemen en dyslexie

versie 3.1

Praktijkvoorbeelden?

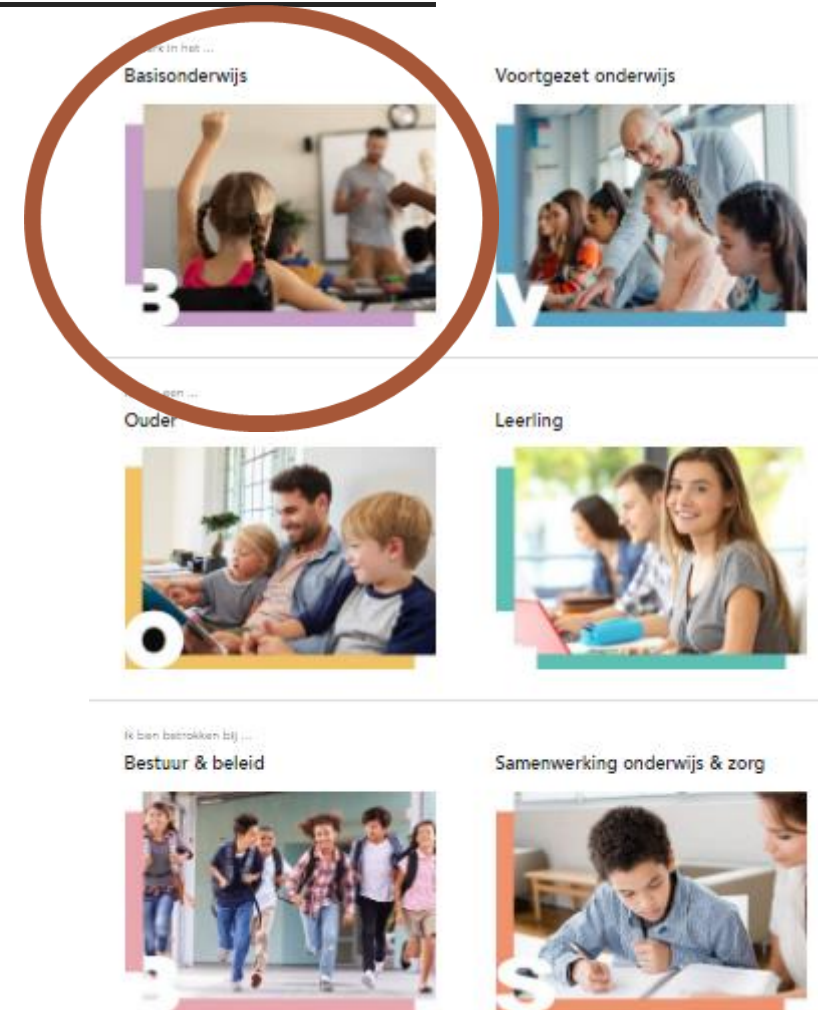
Samenwerking
op Ondersteuningsniveau 4
door onderwijs-zorg-ouders

Digitaal Platform – vraagbaak www.dyslexiecentraal.nl

Alles over leesproblemen en dyslexie
in onderwijs en zorg

Weten
Doen
Leren

Doelgroep: Basisonderwijs

Lees voor Zoeken Menu

[Homepage](#) <

Basisonderwijs

Hier vind je een selectie van relevante informatie voor professionals uit het basisonderwijs. Dit overzicht is niet uitputtend. Ga voor een overzicht van het volledige aanbod naar **Weten** (achtergrondinformatie), **Doen** (praktische informatie en materialen), **Leren** (ervaringen in o.a. het onderwijs).

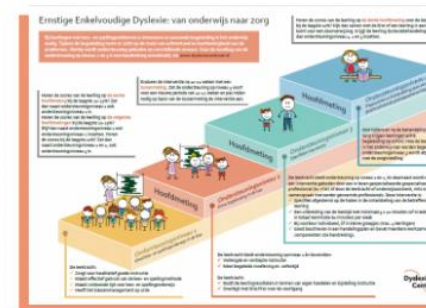
Praktijkroute preventieve aanpak in beeld

Preventieve aanpak: bekijk de film bij Praktijkroute

Aan de slag!

Doorloop onze online professionaliseringsmodule

Infographic Ondersteuningsniveaus

Deze infographic geeft het proces van onderwijs naar zorg

Ondersteuningsniveaus 1, 2, 3 (en 4)

Ondersteuning bij lezen en spellen op school

Bij leerlingen met lees- en spellingproblemen is intensieve en passende begeleiding in het onderwijs nodig. Tijdens de begeleiding komt er zicht op het tempo waarin de vaardigheid van de leerling groeit en op de hardnekkigheid van eventuele problemen. Hierbij wordt ondersteuning geboden op verschillende niveaus. Om hiermee aan de slag te gaan zijn er verschillende handreikingen en andere documenten ontwikkeld en te vinden op www.dyslexiecentraal.nl

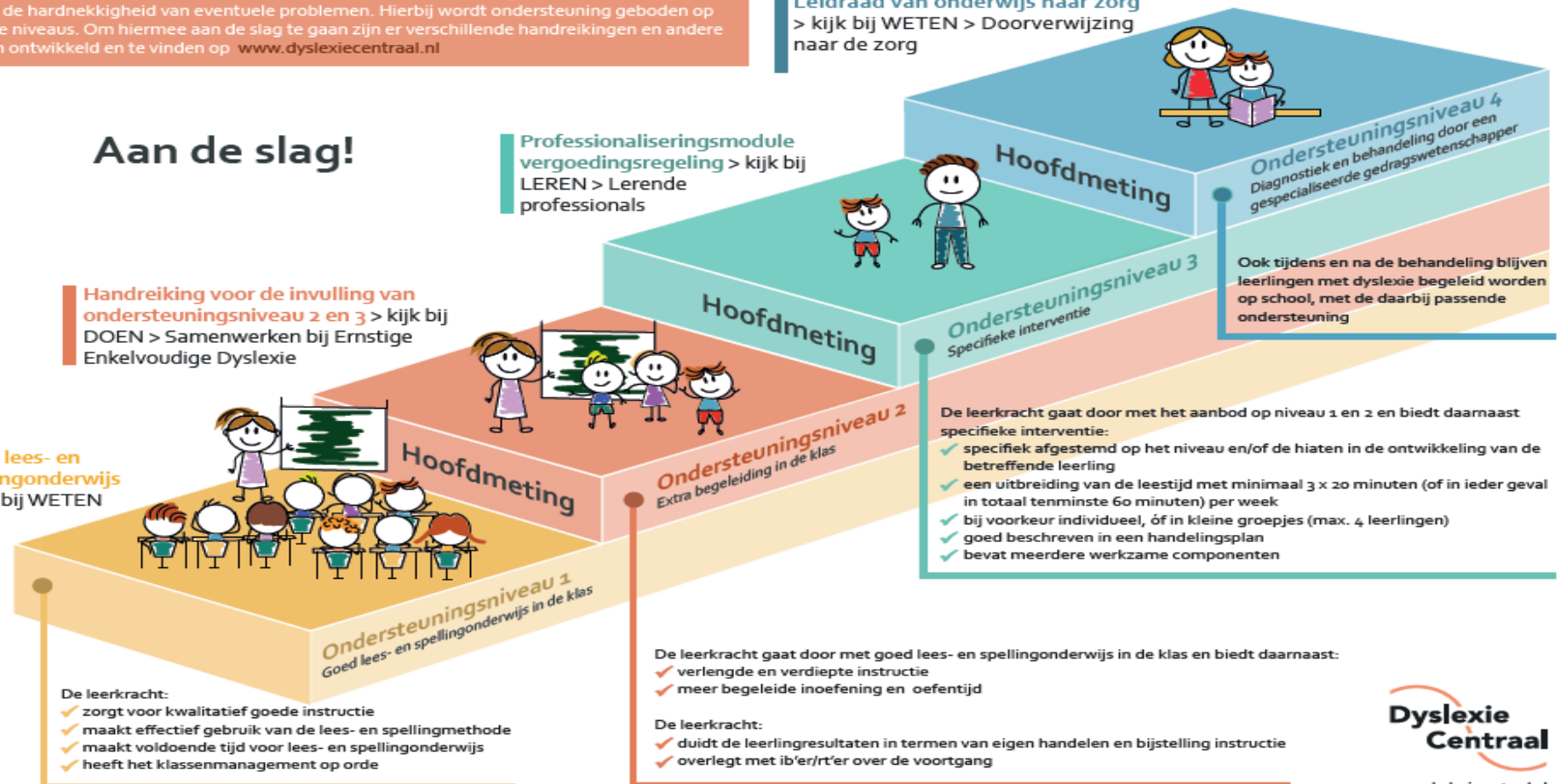
Leidraad van onderwijs naar zorg
> kijk bij WETEN > Doorverwijzing
naar de zorg

Aan de slag!

Professionaliseringsmodule
vergoedingsregeling > kijk bij
LEREN > Lerende
professionals

Handreiking voor de invulling van
ondersteuningsniveau 2 en 3 > kijk bij
DOEN > Samenwerken bij Ernstige
Enkelvoudige Dyslexie

Goed lees- en
spellingonderwijs
> kijk bij WETEN

Dyslexie Centraal: DOEN

- Werken met de protocollen
- Praktijkroute
- Dyslexiehulpmiddelen
- Materialen
- Samenwerken bij ED
- Dataverzameling
- Bij de bibliotheek

Dyslexie Centraal: Leren

- Leren van elkaar
- Leren van goede voorbeelden
  - Basisonderwijs
  - Voortgezet onderwijs
  - Overgang po-vo
- Lerende professionals:
  - Online professionaliseringsmodule Vergoedingsregeling Ernstige Dyslexie

Handreiking voor de invulling van ondersteuningsniveau 2, 3 en 4 bij lees-/spellingproblemen en dyslexie

versie 3.1

**Praktijkvoorbeelden van
goede samenwerking
op Ondersteuningsniveau 4
door onderwijs-zorg-ouders**

Handreiking invulling ON 2, 3 en 4

- Handreiking voor de invulling van ondersteuningsniveau 2, 3 en 4 bij lees-/spellingproblemen en dyslexie – versie 3.1 (juli 2022)
- ON4: specialistische dyslexiezorg wordt tijdelijke toegevoegd aan ondersteuning in het onderwijs
- Rol van school, zorgverlener en ouders in de periode tijdens en na de dyslexiebehandeling
- Hoe kan een optimale onderlinge afstemming en samenwerking tussen de verschillende partijen gerealiseerd worden?

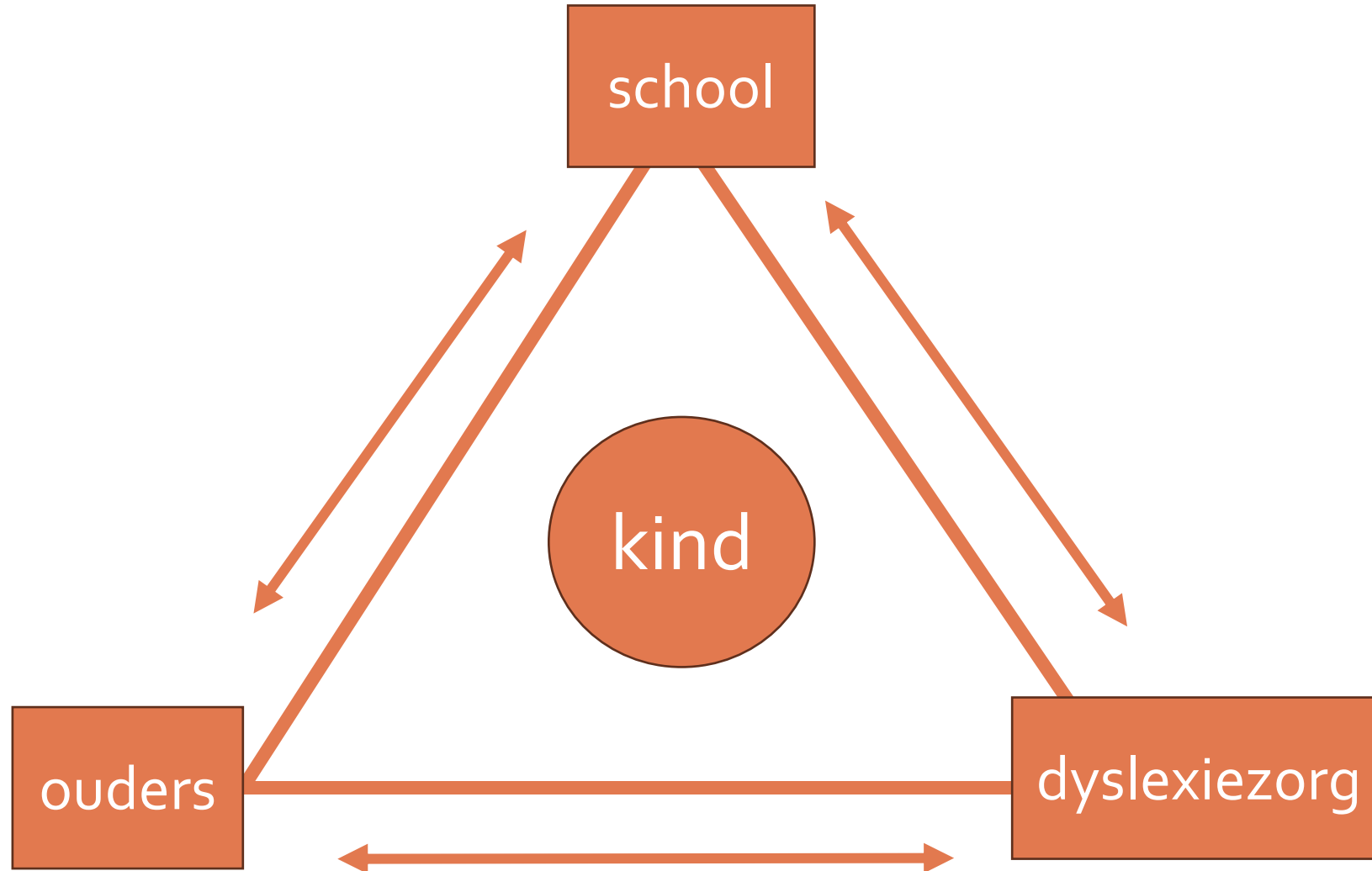
Uitgangspunten ON4

- De dyslexiebehandeling **neemt het onderwijs niet over**, maar is er op gericht om de lees-/spellingontwikkeling die op school is vastgelopen zo te stimuleren, dat deze weer zo goed mogelijk **binnen de mogelijkheden van het kind op gang komt**
- Na afloop van de dyslexiebehandeling geeft de zorgverlener **bruikbare adviezen voor de verdere ondersteuning** in het onderwijs – gericht op functionele geletterdheid, inzicht in de 'restlast' bij de dyslectische leerling en tips voor inzet van compenserende hulpmiddelen in het onderwijs

ON4: dyslexiezorg tijdelijk toegevoegd

- **Zorgverlener:** regie over de invulling van het diagnostiek- en behandeltraject
- **School:** blijft daarbij verantwoordelijk voor het bieden van goed, passend lees- en spellingonderwijs en de ondersteuning daarbij op school
- **Ouders:** ondersteuning thuis – huiswerk met extra oefenen – monitoring welbevinden

Afstemming in de driehoek

Ouders, onderwijs, zorg – elk in eigen rol

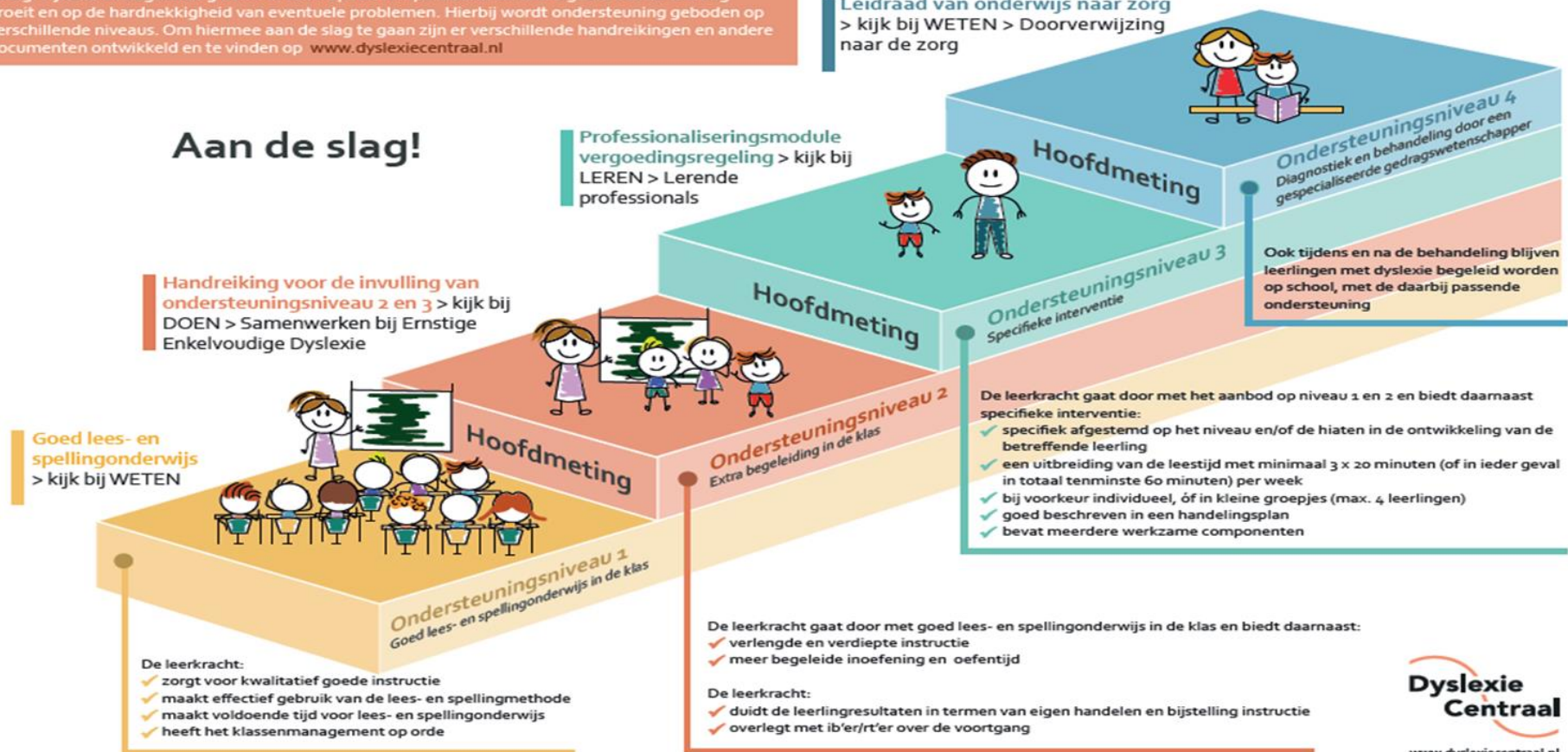
- Ketenpartners - betrokken bij de begeleiding en ondersteuning van de ontwikkeling van een en hetzelfde kind
- Samen vragen stellen:
  - Wat is nodig voor deze leerling?
  - Wie gaat wat doen in het proces?
  - Wat kan ik vanuit mijn discipline bijdragen?
  - Wat verwachten we van elkaar?
- Niet alleen elkaar informeren, maar ook afstemmen op elkaar!

Gestapelde zorg - Rol van school voor, tijdens en na dyslexie-behandeling

Ondersteuning bij lezen en spellen op school

Bij leerlingen met lees- en spellingproblemen is intensieve en passende begeleiding in het onderwijs nodig. Tijdens de begeleiding komt er zicht op het tempo waarin de vaardigheid van de leerling groeit en op de hardnekkigheid van eventuele problemen. Hierbij wordt ondersteuning geboden op verschillende niveaus. Om hiermee aan de slag te gaan zijn er verschillende handreikingen en andere documenten ontwikkeld en te vinden op www.dyslexiecentraal.nl

Leidraad van onderwijs naar zorg
> kijk bij WETEN > Doorverwijzing
naar de zorg

Invulling ON3 – blijvend en passend!

- **Signalering en ondersteuning op school:**
  - maximale inzet vanuit school voor remediëring
  - goed zicht krijgen op ernst en hardnekkigheid van de lees- /spellingproblemen, voor eventuele onderbouwing vermoeden dyslexie
- **Aanmelding voor specialistische dyslexiezorg, in afwachting van onderzoek en tijdens de diagnostiekfase:**
  - gericht op het op peil houden van het lees- en/of spellingniveau en het voorkomen van terugval

Invulling ON3 – blijvend en passend!

- **Na diagnose en tijdens behandeling:**
  - Op basis van handelingsadviezen van dyslexie diagnost/behandelaar – remediëren en mogelijk deels compenseren
- **Na afloop behandeling**
  - Op basis van handelingsadviezen en eventueel follow up remediëren en compenseren – passend bij restlast dyslexie na behandeling

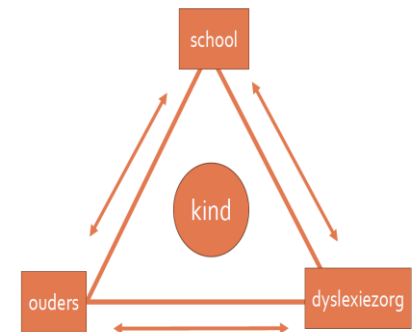

Remediëren – compenseren - dispensereren

Remediëren	Compenseren	Dispensereren
Door middel van intensivering van de lees-en spellingbegeleiding wordt gestreefd naar het maximaal haalbare lees-/spellingniveau.	Maatregelen die de gevolgen van de lees-/spellingproblemen minimaliseren bij het lezen of schrijven van teksten. De lees-/spellingtaak wordt wel door de leerling uitgevoerd, maar de taak wordt verlicht.	De leerling krijgt ontheffing van een bepaalde opdracht en hoeft (een deel van) de taak niet uit te voeren.

Na het diagnostisch onderzoek

- Diagnosticus deelt onderzoeksresultaten met de **ouders**
- Aanvullend gesprek diagnosticus met **ouders en school**:
  - Onderzoeksbevindingen toelichten
  - Samen zoeken naar passend plan van aanpak
- Gesprek heeft volgende onderdelen:
  - a. Uitwisselen van resultaten
  - b. Bepalen van doelen en wenselijke ontwikkelingsnelheid
  - c. Handelingsadviezen bespreken

Diagnostiek: bevindingen en handelingsadviezen door zorgspecialist

- a) **Geen dyslexie, geen behandeling** => handelingsadviezen voor school en ouders voor verdere begeleiding en ondersteuning
- b) **Wel dyslexie, geen ED, geen vergoede behandeling** => handelingsadviezen voor school en ouders
- c) **Wel Ernstige Dyslexie (ED), wel vergoede behandeling** => plan van aanpak voor behandeling met daarbij afspraken over hoe deze aansluit bij de aanpak op school en thuis

Plan van aanpak behandelperiode (1)

Inhoud van de behandeling

- Behandelaar **verantwoordelijk** voor invulling plan van aanpak
- Aanpak om de lees- en/of spellingontwikkeling zo te stimuleren dat deze weer op gang komt => **remediëren**
- Afstemmen op leerling om onderwijs te kunnen volgen ondanks de belemmeringen van de dyslexie: **redzaamheid**
=> **compenseren** en **dispenseren**
- **Psycho-educatie** om leerling en ouders te helpen met leren omgaan met de dyslexie

Plan van aanpak behandelperiode (2)

Afstemmen in de samenwerking

- Behandelaar op ON₄ hoofdrol - regie
- School en ouders: belangrijke bijrollen – afstemming hiermee
- **Nodig voor succes van de behandeling en blijvend resultaat!**
- Leerling blijft onderwijs ON₁ en ON₂ houden + ON₃
- In samenspraak bepalen welke invulling voor ON₃
- Oog voor belastbaarheid en welbevinden van leerling en ouders, school en behandelaar
- Duidelijke afspraken over wie wat gaat doen en wat daarvoor nodig is

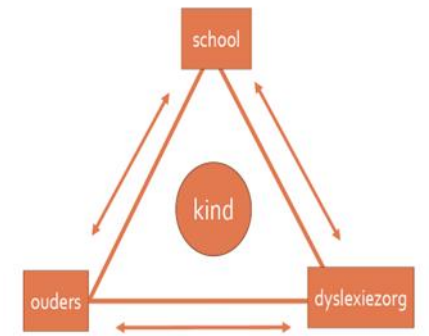
Rol van school tijdens de behandeling

- Begeleiding van de leerling op school
- School heeft 'monitorende' functie:
  - Hoe gaat het met de leerling? Wordt de leerling niet overbelast?
  - Blijken alle afspraken duidelijk, of is er toch enige verwarring over wat er op school, thuis of bij de behandelaar gedaan wordt?
  - Hoe staat het met het welbevinden van de leerling?
- Als er signalen zijn dat er bijstelling nodig is neemt school contact op met ouders en behandelaar

Tussentijdse evaluatie in de driehoek

Tussentijds evalueren door ouders, onderwijs en zorg samen:

- *Wat werkt goed? Hoe gaan we dat uitbouwen?*
- *Wat werkt minder goed? Hoe gaan we dat oplossen?*

Evaluatie van plan van aanpak en afgesproken taakverdeling

=> eventueel bijstellen plan en afspraken

Tussentijdse evaluaties tijdens behandelperiode bij voorkeur vooraf inplannen met driehoek

Rol van school bij afronding behandeling

Vragen bij eindgesprek:

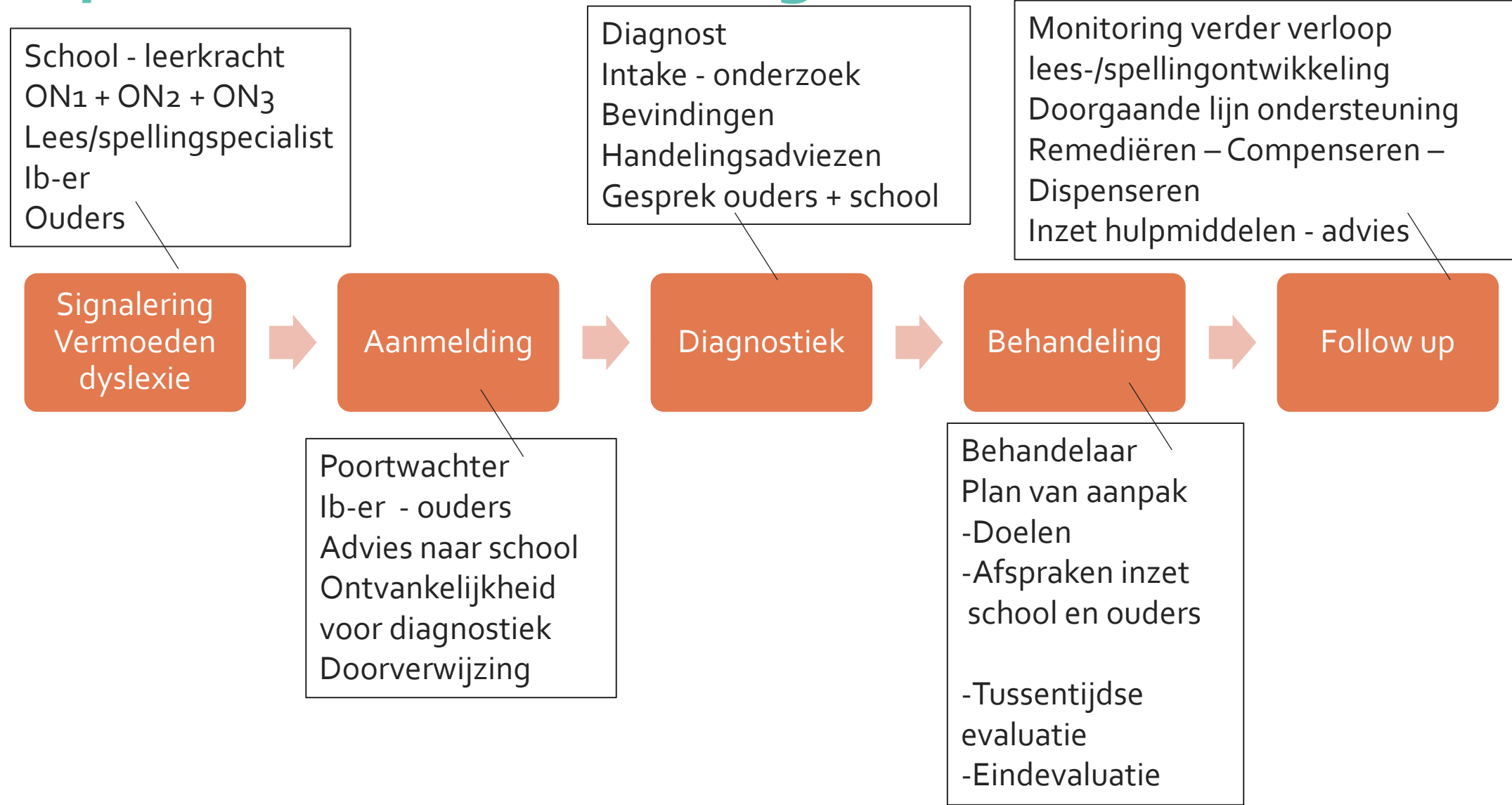
- Plan van aanpak voor de toekomst (eindevaluatie)?
- Hoe kan de ondersteuning verder worden voortgezet?
- Afspraken over monitoring van de leerling door de zorg: follow up?
- Hoe wordt blijvende betrokkenheid tussen ouders, zorg en onderwijs gerealiseerd?

Rol van school na de behandeling

- **School** neemt de **volledige verantwoordelijkheid** voor de begeleiding en ondersteuning van de lees- en spellingontwikkeling van de leerling weer op zich
- Binnen de kaders van passend onderwijs krijgt de leerling de ondersteuning die nodig is
- **Behandelaar** voert de behandeling niet meer uit, maar is in veel gevallen **nog wel beschikbaar voor follow-up en advies**
- Afspraken hierover zijn gemaakt in het eindgesprek bij de afronding van de behandeling

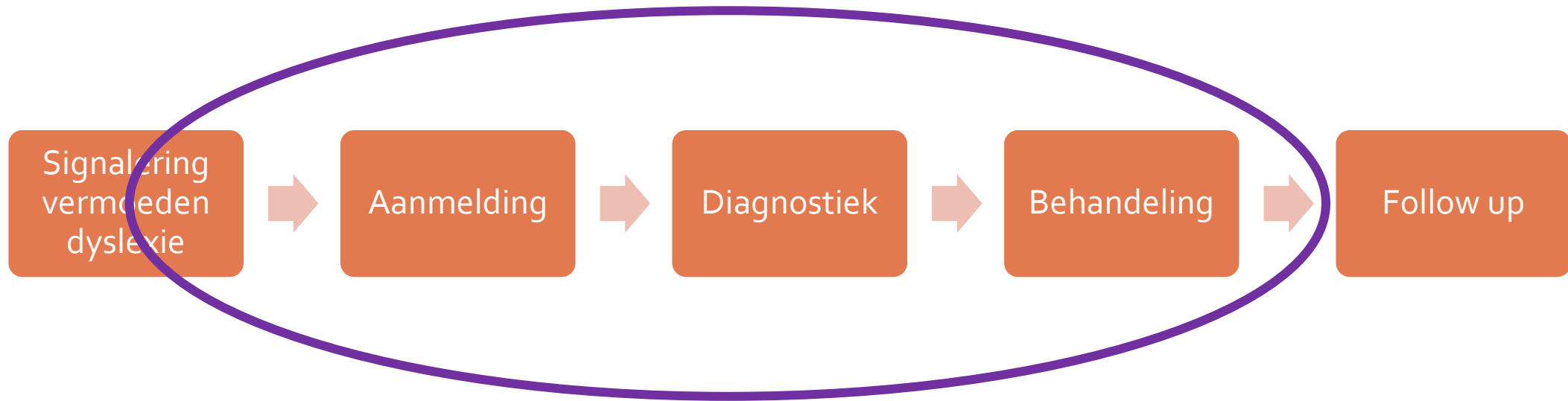
Tijdbalk inzet ON4 - Sleutelmomenten voor optimale samenwerking O-Z-O

Good practice – voorbeelden van goede samenwerking – oplossing knelpunten

Intern Begeleider:

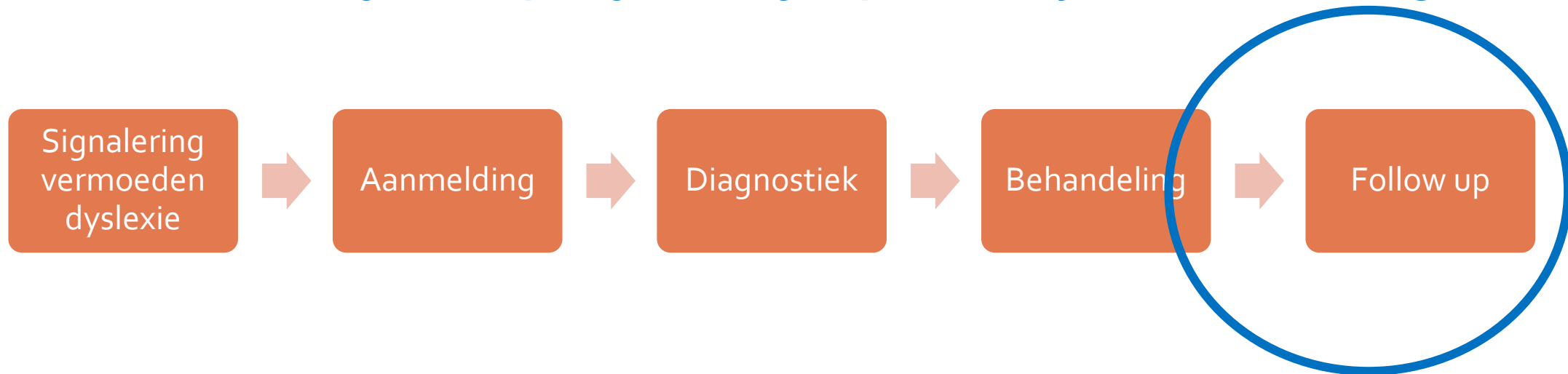
*Aanvragen van dyslexieonderzoek en inzet van behandeling
wanneer ouders de Nederlandse taal niet beheersen*

Good practice – voorbeelden van goede samenwerking – oplossing knelpunten

Zorgverlener:

De inzet van een follow up traject na afloop van de dyslexiebehandeling

Preventieve Dyslexiezorg

Eerder, beter en kosteneffectiever

Dr. Ria Kleijnen

Goed voorbeeld samenwerking

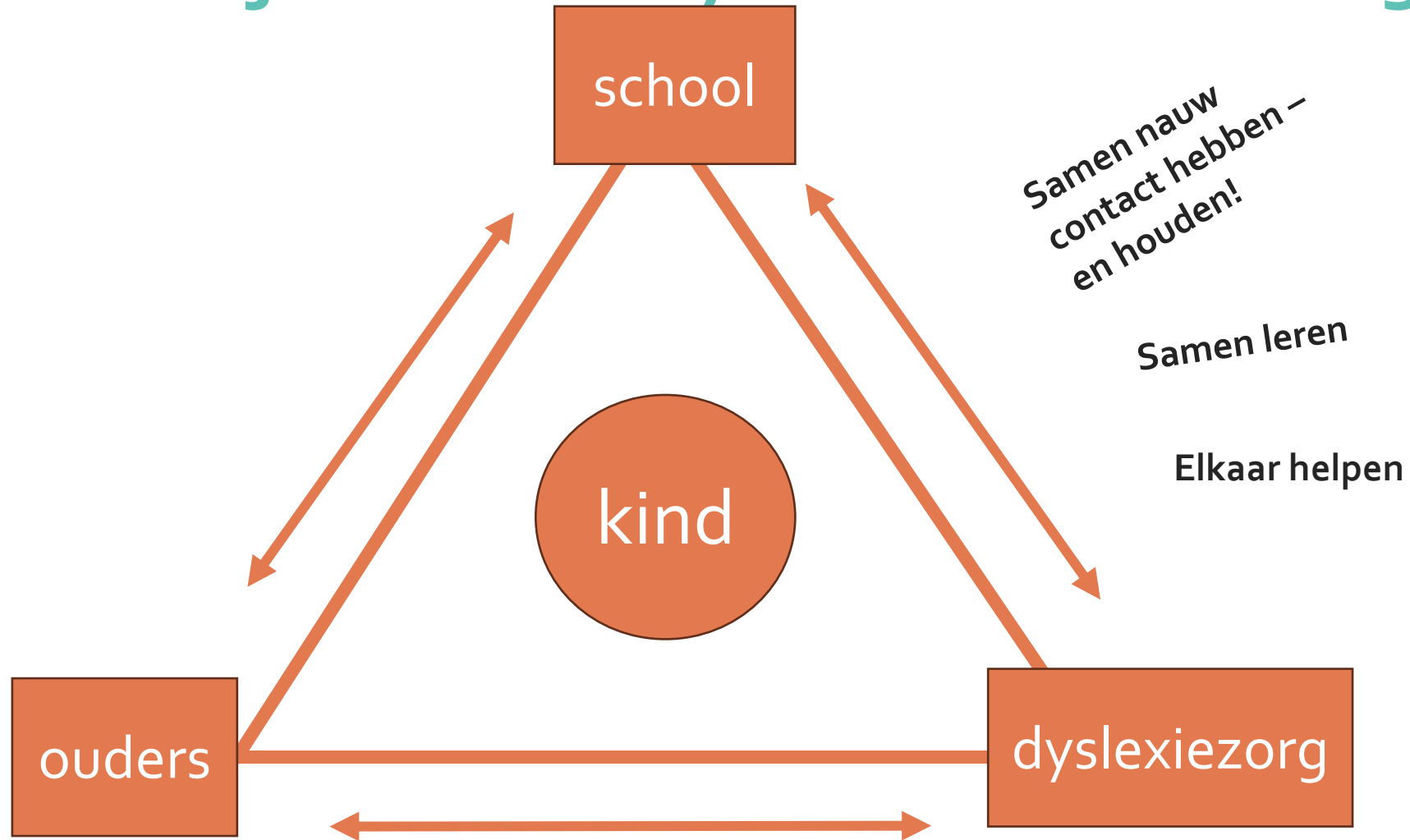
Driehoek al actief voor de fase van inzet van specialistische dyslexiebehandeling

Onderwijs – ouders – zorg werken samen ook al bij signalering en begeleiding leerling met lees-/spellingproblemen

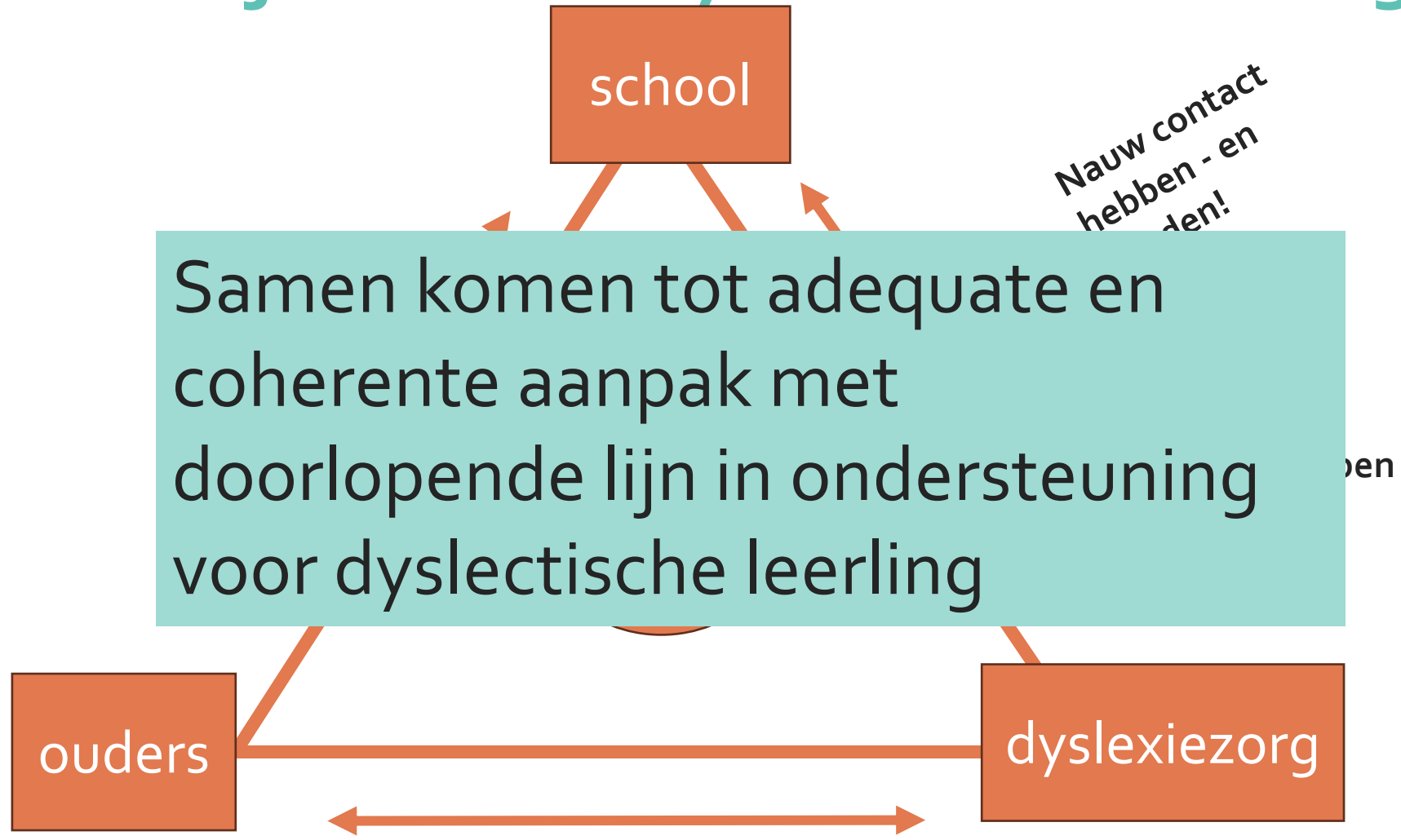
Samen werken en samen leren, ieder vanuit eigen expertise en rol

Samen komen tot optimale, adequate en coherente aanpak van de lees-/spellingproblemen en ondersteuning van de leerling

Afstemming in de driehoek voor – tijdens – na dyslexiebehandeling!

Afstemming in de driehoek voor – tijdens – na dyslexiebehandeling!

Ondersteuningsniveaus 1, 2, 3 (en 4)

Ondersteuning bij lezen en spellen op school

Bij leerlingen met lees- en spellingproblemen is intensieve en passende begeleiding in het onderwijs nodig. Tijdens de begeleiding komt er zicht op het tempo waarin de vaardigheid van de leerling groeit en op de hardnekkigheid van eventuele problemen. Hierbij wordt ondersteuning geboden op verschillende niveaus. Om hiermee aan de slag te gaan zijn er verschillende handreikingen en andere documenten ontwikkeld en te vinden op www.dyslexiecentraal.nl

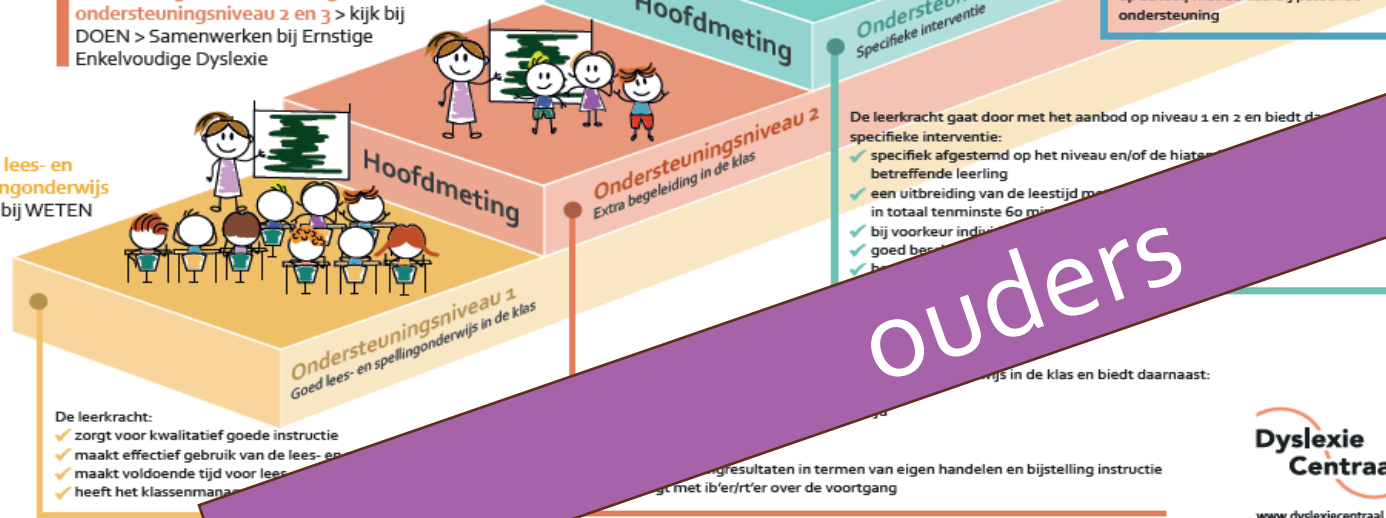
Leidraad van onderwijs naar zorg
> kijk bij WETEN > Doorverwijzing
naar de zorg

Aan de slag!

Professionaliseringsmodule
vergoedingsregeling > kijk bij
LEREN > Lerende
professionals

Handreiking voor de invulling van
ondersteuningsniveau 2 en 3 > kijk bij
DOEN > Samenwerken bij Ernstige
Enkelvoudige Dyslexie

Goed lees- en
spellingonderwijs
> kijk bij WETEN

ouders

Vragen? Goede voorbeelden?!

Neem contact met ons op via:

- Website www.dyslexiecentraal.nl
- Mail info@dyslexiecentraal.nl
- Telefoon: **Dyslexie Centraal Advieslijn: 024 – 382 32 33**

